

Gizemli Kutu, Sürpriz Kutu, Hediye Kutu vs. İsimlerle Yapılan Yasa Dışı Ürün Satışları Hakkında Uyarı

İdaremizce resen yapılan takip ve tespitler ile Ticaret Bakanlığı Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü tarafından bildirilen çeşitli uygulamalarla ilgili olarak yapılan incelemeler sonucunda; içeriği satıcılar tarafından açıklanmayan ve tüketiciler tarafından da bilinmesi mümkün olmayan “gizemli kutu”, “sürpriz kutu”, “hediye kutu” vs. gibi çeşitli isimlerle adlandırılan kutuların elektronik ticaret pazar yerlerinde, münferit internet siteleri ve sosyal medya hesapları üzerinden satışının yapıldığı ve çeşitli tüketici mağduriyetlerine neden olduğu anlaşılmıştır.

Mevzuata aykırı olarak düzenlenen yasa dışı uygulamalara bağlı olarak oluşabilecek mağduriyetlerin önüne geçilmesi, vatandaşlarımızın ve tüketicilerimizin bilgilendirilmesi amacıyla aşağıdaki açıklamanın yapılması gerekmektedir.

Bilindiği üzere 320 sayılı Milli Piyango Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 41 inci maddesi uyarınca; özel kanunların hükümleri saklı olmak üzere, Türkiye’de karşılığı nakit olmak üzere, şans oyunlarını plânlama, tertip etme ve çekiliş düzenleme hakkı İdaremize aittir.

Diğer yandan, doğrudan veya bir mal ve hizmetin satışı nedeniyle, bedelli ya da bedelsiz, bilet, kupon, iştirak numarası veya her ne şekilde olursa olsun katılım hakkı verilerek karşılığı nakit olmayan her türlü eşya ve benzeri piyango ve çekiliş tertip edilebilmesi için İdaremizden izin alınması zorunludur.

320 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 41 inci maddesinde; bu madde hükümlerini ihlâl edenlerin bu faaliyetleri ile bunlara ilişkin ilân ve reklamlarının, İdarenin talebi üzerine, mahallin en büyük mülkî amiri tarafından durdurularak, bu faaliyetlere ait bilet, kupon, iştirak numarası ve benzerlerinin toplatılacağı, ihlâlin radyo ve televizyon yayın kuruluşları tarafından yapılması halinde, İdarenin başvurusu üzerine bu tür yayınları içeren programların Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından durdurulacağı hükme bağlanmıştır.

Öte yandan 320 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3/11/2022 tarihli ve 7420 sayılı Kanununun 40 inci maddesiyle değiştirilen 52 nci maddesi ile mevzuatın ve mevzuatla yetkili kılınan kurum ve kuruluşların verdiği yetki veya izne dayalı olmaksızın; her türlü eşya piyngosu, şans oyunu ve müşterek bahis veya benzeri oyunları oynatanlar ya da oynanmasına yer veya imkân sağlayanların, yurt dışında oynatılan oyunlara internet yoluyla ve sair suretle erişim sağlayarak, Türkiye’den oynanmasına imkân sağlayanların, bu oyunlarla bağlantılı olarak para nakline aracılık edenlerin, kişileri reklam vermek ve sair surette bu oyunları oynamaya teşvik edenlerin fiilin niteliğine göre hapis ve adli para cezası ile cezalandırılacağı öngörülmüştür.

Aynı şekilde, yasa dışı şans oyunlarını oynamak, izinsiz olarak düzenlenen piyango ve çekilişlere iştirak etmek 320 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 52 nci maddesi ile idari para cezası gerektiren bir kabahat olarak düzenlenmiş ve bu oyunları oynayanların mahallin en büyük mülki idare amiri tarafından idari para cezasıyla cezalandırılacağına hükmedilmiştir.

Yine 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine göre, her türlü eşya piyngosu, şans oyunları ve müşterek bahis veya benzeri oyunları tertip etmek ile karşılığı nakit olmayan her türlü eşya ve benzeri piyngoların tertiplenmesine izin vermek, bunları izlemek ve denetlemek, bu hususlara ait esasları belirlemek, talih oyunlarını ve işletmelerini denetlemek, bu amaçla gerekli esasları belirlemek görev ve yetkisi İdaremize verilmiştir.

Karşılığı nakit olmayan piyango ve çekilişlerine ilişkin usul ve esaslar Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü Karşılığı Nakit Olmayan Piyngolar ve Çekilişler Hakkında Yönetmelik ile düzenlenmiştir.

Yönetmeliği göre karşılığı nakit olmayan piyango ibaresi; **doğrudan veya bir mal ya da hizmetin satışı nedeniyle** bilet, kupon, katılım numarası veya benzerlerinin satılması veya bedelsiz verilmesi suretiyle katılım hakkının verildiği ve düzenleyici tarafından taahhüt edilen karşılığı nakit olmayan her türlü eşya, hak ve benzeri ikramiyeleri kazanacak olanların, yapılacak **çekilişle** belirlendiği **ticari, sosyal, yardım ve benzeri amaçlı düzenlemeleri** ifade etmektedir.

Yönetmeliğin 8 inci maddesinde; İdaremizden izin almadan piyango düzenlenmesi, kamuoyunda piyngolara duyulan güveni sarsıcı davranışlarda bulunulması, halkı aldatacak veya

yanıltacak şekilde reklam ve tanıtım faaliyetlerinde bulunulması ve tüketici haklarını ihlal eden uygulamalarda bulunulması yasaklanmış; 10 uncu maddesinde; sanal ortam üzerinden düzenlenecek piyangolarda da bir mal veya hizmetin tanıtımı, satışı, pazarlanmasının esas olduğu ve **doğrudan gelir elde etmeye yönelik piyango düzenlenemeyeceği**; 13 üncü maddesinde ise; “yardım amaçlı piyangolar hariç olmak üzere, bir mal veya hizmetin tanıtımı, pazarlanması, satışına yönelik olmaksızın doğrudan sadece gelir elde etmeyi amaçlayan düzenlemelere” ve “yeterli güvenilirliğin ve inandırıcılığının sağlanamadığı düzenlemelere” izin verilmeyeceği hükme bağlanmıştır.

Buna göre, yardım amaçlı piyangolar hariç olmak üzere, **gerçek ve tüzel kişilerin doğrudan sadece gelir elde etmeyi amaçlayan düzenlemeler yapması** açık bir şekilde yasaklanmıştır.

Ticari amaçlı piyangolar, bir mal veya hizmetin tanıtımı, pazar payının artırılması veya satılması amacıyla yönelik olarak düzenlenebileceğinden, **esas amacı doğrudan gelir temini olan piyango düzenlemelerine İdaremizde izin verilmemektedir.**

İdaremizde karşılığı nakit olmayan piyango ve çekilişler konusunda tüketici ve iştirakçilerin haklarını koruyacak, kampanyalara güvence sağlayacak, etkin işleyen bir kontrol, izleme ve denetim sistemi oluşturulmuştur. Bu hizmetler kamusal bir görev olarak ifa edilmektedir.

Diğer yandan ülkemizde piyango, şans oyunu, bahis ve benzeri mahiyetteki oyunları tertip edebilecek kamu kurum ve kuruluşları 320 sayılı Milli Piyango Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 7258 sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 6132 sayılı At Yarışları Hakkında Kanun ve 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile belirlenmiş olup, ilgili mevzuat ile yetkilendirilen/lisans verilen kamu kurum ve kuruluşları ile bunların lisans verdiği/yetkilendirdiği özel hukuk tüzel kişileri dışında kalan gerçek ve tüzel kişiler tarafından tertip edilen piyango, şans oyunu, bahis ve benzeri mahiyetteki oyunlar lisanssız/kayıt dışı ve illegal niteliktedir.

İdaremizde hazırlanan ve Bakanlığımızca yürürlüğe konulan Sanal Ortamda Oynatılan Talih Oyunları Hakkında Yönetmeliğin 5 inci maddesinde; sanal ortamda talih oyunları işletmeleri kurulamayacağı, araç ve gereçleri ile benzeri aletlerin çalıştırılmayacağı, her ne ad altında olursa olsun talih oyunları oynanmasına yönelik sanal ortam oluşturulamayacağı ve bu ortamda talih oyunları düzenlenemeyeceği ve oynatılmayacağı, sanal ortam üzerinden talih oyunlarının oynanmasına yönelik gerçek ve tüzel kişilerin ilan ve reklamlarının yapılamayacağı, sanal ortamda talih oyunlarının tanıtılması amacıyla farklı bir görüntü ile tüketiciyi aldatıcı, yanıltıcı, istismar edici, özendirici reklam yapılamayacağı öngörülmüştür.

Konuyla ilgili olarak 23/10/2014 tarihli ve 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar Yönetmeliği ve diğer mevzuatta da çeşitli düzenlemeler yapılmıştır.

Sonuç olarak muhtelif elektronik ticaret pazar yerleri, münferit internet siteleri veya sosyal medya platformları üzerinden satışa sunulan gizemli kutu, sürpriz kutu, hediye kutu vb. adlarla satışı yapılan yasa dışı uygulamalarla ilgili olarak;

- Satışa konu edilen kutuların satıcılar tarafından önceden belirlenmiş sabit bir fiyatla satışa sunulması,

- Aynı fiyatla satışa sunulan kutular içindeki ürünlerin sabit olmayıp değişkenlik gösterebilmesi, başka bir anlatımla aynı fiyatla satışa sunulan kutuların içerisinden aynı ürünlerin değil de farklı ürünlerin çıkabilmesi, yani kutudan hangi ürünün çıkacağına şans faktörüne/tesadüfe dayalı olması,

- Satın alınan kutuların içinden, satın alma bedelinin altında değere sahip ürünlerin de çıkması ve muhtelif tüketici şikâyetlerinden de anlaşılacağı üzere, birçok kutudaki ürünün değerinin ödenen bedelin altında bir kıymete karşılık gelmesi,

- Satışa sunulan kutuların muhteviyatı ürün bedellerinin bu kutuların satışından elde edilen bedelin altında kalması,

- Kazanılacak ürünlerin çekiliş yerine, hemen kazan oyunu mantığında olduğu üzere, önceden tesadüfi olarak kutulara serpiştirilmiş olması ve hangi kutuda hangi ürünün bulunduğu önceden tüketici tarafından bilinmesinin mümkün olmaması,

• Hangi ürünün satın alındığına, yine hemen kazan oyunu mantığında olduğu üzere, ürünün teslim alınıp kutunun açılmasıyla birlikte vakıf olunması, gibi hususlar hep birlikte dikkate alındığında, mevzuata aykırı olarak düzenlenen gizemli kutu, sürpriz kutu, hediye kutu vb. adlarla bir bedel karşılığında ürün satılması şeklindeki uygulamaların **yasa dışı şans oyunu** (eşya piyangosu) niteliğinde olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu bakımdan, mevzuatın ve mevzuatla yetkili kılınan kurum ve kuruluşların verdiği yetki veya izne dayalı olmaksızın, her türlü eşya piyangosu, şans oyunları ve müşterek bahis veya benzeri oyunları oynatanlar ya da oynanmasına yer veya imkân sağlayanlar ile 320 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 52 nci maddesinde düzenlenen fiilleri işleyenler hakkında bu maddede öngörülen idari, adli ve cezai tedbirlerin uygulanması gerekmektedir.

İdareimizce yapılan tespitler üzerine konuyla ilgili olarak bütün elektronik ticaret platformlarına yasal bildirimler yapılmış ve yasa dışı uygulamalara son verilmesi sağlanmıştır.

Ancak, münferit bazı internet siteleri veya sosyal medya hesapları üzerinden çeşitli isimlerle satış yapılmaya devam edildiği anlaşılmaktadır.

İdareimizce yasa dışı uygulamalar için kullanılan internet siteleri ile sosyal medya platformları hakkında 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun ve 320 sayılı Kanun Hükmünde Kararname uyarınca gerekli idari ve adli tedbirler alınmaktadır.

Bu kapsamda yasa dışı uygulamalara/yayınlarla ilişkin olarak erişimin engellenmesi/içeriğin çıkarılması tedbirinin uygulanması sağlanmakta, ayrıca yetkili cumhuriyet başsavcılıklarına suç duyurusunda bulunulmaktadır.

Mevzuata aykırı olarak düzenlenen ve yasa dışı şans oyunu niteliğindeki düzenleme ve uygulamalara bağlı olarak herhangi bir mağduriyet yaşanmaması bakımından vatandaşlarımızın ve tüketicilerin dikkatli olmaları ve gizemli kutu, sürpriz kutu, hediye kutu vb. adlarla bir bedel karşılığında yapılan yasa dışı ürün satışlarına ve bu amaçla yapılan reklam, tanıtım ve yönlendirmelere itibar etmemeleri önem arz etmektedir.

Sanal ortamda yapılan yasa dışı uygulamaların İdareimiz İhbar Hattı'na (<https://www.mpi.gov.tr/ihbarhatti>) bildirilmesi halinde ilgili platformlar ve sorumlular hakkında gerekli idari ve adli tedbirler alınacaktır.

Saygıyla duyurulur.

Milli Piyango İdaresi